

- ANALYSE

Kommunerne konkurrenceudsætter mindre – uanset borgmesterens partifarve

Siden kommunalvalget i 2017 er det gået nedad for graden af konkurrenceudsættelse i flere danske kommuner. Det gælder for 61 ud af landets 98 kommuner i perioden 2017-2019. I 30 af disse kommuner er borgmesterens partifarve blå. Dermed lider private udbydere under, at færre kommunale arbejdsopgaver konkurrenceudsættes, uanset borgmesterens partifarve.

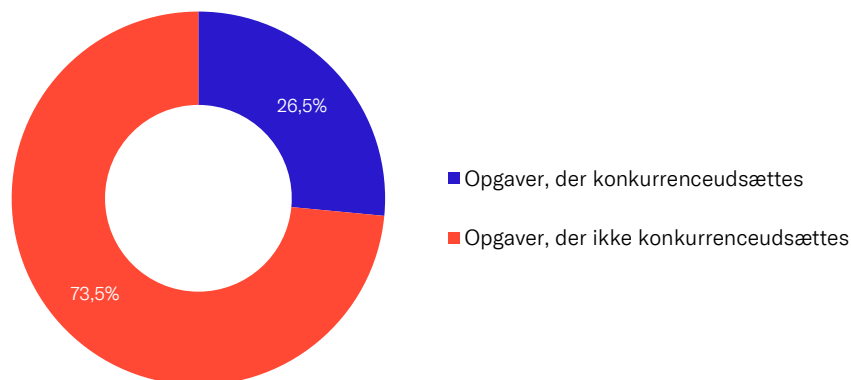
Hvert år opgør Indenrigs- og Boligministeriet graden af konkurrenceudsættelse i kommunerne ved nøgletallet ”Indikator for konkurrenceudsættelse”, IKU. IKU udtrykker andelen af kommunens opgaver, der faktisk kommer i udbud blandt private og offentlige aktører i forhold til kommunens samlede udbudseggede opgaver. Nøgletallet indikerer dermed i hvilken grad kommunen tillader private aktører at byde på at få lov at løse opgaven. Vi har derfor undersøgt, hvordan graden af konkurrenceudsættelse har udviklet sig i kommunerne, og om der er forskel ift. borgmesterens partifarve, i perioden fra kommunalvalget i 2017 frem til 2019, hvor seneste opgørelse af IKU stammer fra.

Graden af konkurrenceudsættelse i kommunerne er i gennemsnit faldet fra 27,1 pct. i 2017 til 26,5 pct. i 2019. Der er dog stor variation i udviklingen på tværs af kommuner. For hele 61 af landets 98 kommuner gælder det dog, at graden af konkurrenceudsættelse er faldet, og at det dermed er blevet sværere for private aktører at få lov at byde på opgaver i kommunen. Kommunerne, som har mindsket graden af konkurrenceudsættelse, fordeler sig ligeligt mellem røde og blå kommuner.

Godt hver fjerde af kommunernes udbudseggede opgaver konkurrenceudsættes

Gennemsnitligt 26,5 pct. af danske kommuners udbudseggede opgaver blev sat i udbud i 2019, se figur 1. Den højeste IKU blandt kommunerne findes i Gribskov Kommune (Nyt Gribskov), som konkurrenceudsætter 43,7 pct. af kommunens udbudseggede opgaver, og tæt herefter kommer kommunerne Fanø (Alternativet) og Jammerbugt (Venstre), som konkurrenceudsætter henholdsvis 42,0 pct. og 40,2 pct. af udbudseggede opgaver. I den modsatte ende af spektret findes Samsø (Socialdemokratiet), Ærø (Socialdemokratiet) og Tårnby (Socialdemokratiet) kommuner, som konkurrenceudsætter henholdsvis 18,0 pct., 19,6 pct. og 20,5 pct. af deres udbudseggede opgaver.

Figur 1: **Grad af konkurrenceudsættelse (IKU) i kommunerne, landsgennemsnit i 2019**

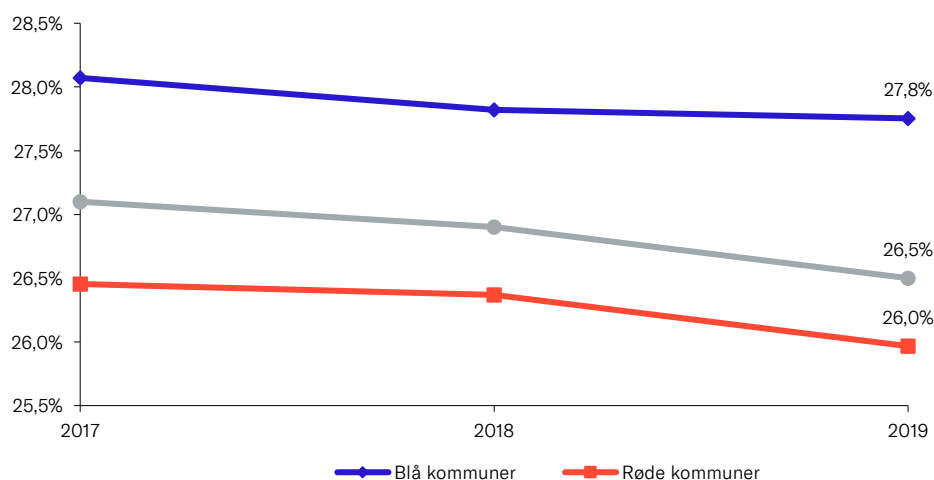
Kilde: Indenrigs- og Boligministeriet (<http://www.noegletal.dk/>) samt KL (<https://www.kl.dk/politik/kommunalbestyrelserne/kommunalpolitik/>).

Fald i graden af konkurrenceudsættelse siden 2017 – for både røde og blå kommuner

Samlet set er der for kommunerne sket et fald i indikatoren for konkurrenceudsættelse siden kommunalvalget i 2017. 61 ud af landets 98 kommuner har i 2019 en lavere IKU end de havde i 2017. I gennemsnit er faldet på 0,6 pct. point fra 27,1 pct. i 2017 til 26,5 pct. i 2019, se figur 2.

Faldet dækker over stor variation på tværs af landets kommuner. For eksempel har Gribskov Kommune (Nyt Gribskov), til trods for at have landets højeste IKU, oplevet et fald i konkurrenceudsættelsen fra 2017 til 2019 på 7,4 pct. point. Samsø kommune (Socialdemokratiet), som er en af de kommuner, der har en lav IKU, har oplevet et fald i IKU på 3,9 pct. point, fra 21,9 pct. i 2017 til 18,0 pct. i 2019.

Figur 2: **Udvikling i graden af konkurrenceudsættelse (IKU) for henholdsvis røde og blå kommuner, samt i landsgennemsnittet**

Kilde: Social- og Boligministeriet (<http://www.noegletal.dk/>) samt KL (<https://www.kl.dk/politik/kommunalbestyrelserne/kommunalpolitik/>).

Anm: I figuren dækker "røde" kommuner over kommuner, hvor borgmesteren tilhører enten SF eller Socialdemokratiet. "Blå" kommuner dækker over kommuner, hvor borgmesteren enten tilhører Venstre eller Konservative.

Der er fortsat niveauforskel i graden af konkurrenceudsættelse for blå og røde kommuner. Blå kommuner konkurrenceudsatte i 2019 i gennemsnit 27,8 pct. af udbudseggede opgaver, mens røde kommuner i gennemsnit konkurrenceudsatte 26,0 pct. For både røde og blå kommuner gælder det dog, at graden af konkurrenceudsættelse er faldet fra 2017 til 2019.

De kommuner, som har oplevet et fald i IKU siden 2017 fordeler sig nemlig stort set lige meget mellem røde og blå kommuner. Ud af 61 kommuner, som har oplevet et fald i IKU, er 30 blå kommuner, hvilket betyder at kommunens borgmester er opstillet for enten Venstre eller Konservative. Til sammenligning er IKU faldet i 29 røde kommuner, hvor borgmesteren er opstillet for Socialdemokratiet eller SF. Dette til trods for, at 48 af landets kommuner er røde, mens 45 kommuner er blå. Dermed er der sket et fald i graden af konkurrenceudsættelse for 67 pct. af landets blå kommuner, men kun for 61 pct. af landets røde kommuner.

De to resterende kommuner, som har oplevet fald, er Gribskov kommune (Nyt Gribskov) og Læsø kommune (Dansk Folkeparti), som ikke medregnes i hverken rød eller blå blok.

For de 61 kommuner, som har oplevet et fald i IKU er størrelsen af faldet gennemsnitligt 1,5 pct. point for røde kommuner og 1,1 pct. point for blå kommuner¹. Dermed er faldet i graden af konkurrenceudsættelse mere beskedent for blå kommuner end for røde.

Stigninger i graden af konkurrenceudsættelse sker primært i røde kommuner

35 af landets 98 kommuner har øget graden af konkurrenceudsættelse siden 2017. Blandt disse er 18 røde kommuner og 14 blå kommuner. De resterende tre kommuner, som har øget graden af konkurrenceudsættelse, ligger uden for blokinddelingen. Dermed har 38 pct. af de røde kommuner øget graden af konkurrenceudsættelse, mens dette kun gør sig gældende for 31 pct. af blå kommuner.

For de 18 røde kommuner, som har øget graden af konkurrenceudsættelse, er stigningen i IKU i gennemsnit 1,1 pct. point. Det er lidt mere beskedent end for de 14 blå kommuner, der i gennemsnit har øget deres IKU med 1,4 pct. point sammenlignet med 2017ⁱⁱ.

Om dette notat

Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 12. januar 2021.

Om Dansk Erhvervs Analysenotater

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs politik på området kan ske til markedschef Morten Jung mju@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6077.

Henvendelser angående analysen kan ske til økonom Vibeke Borch Henning på vbh@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6244.

Noter

ⁱ Det gennemsnitlige fald i pct. point for hver kommune er beregnet ved simpelt gennemsnit. Kommunens størrelse, økonomi eller andre forhold bruges dermed ikke til at vægte omfanget af faldet i IKU samlet set for hhv. røde og blå kommuner.

ⁱⁱ Den gennemsnitlige stigning i pct. point for hver kommune er beregnet ved simpelt gennemsnit. Kommunens størrelse, økonomi eller andre forhold bruges dermed ikke til at vægte omfanget af faldet i IKU samlet set for hhv. røde og blå kommuner.